

A kötelezett teljesítése akkor is megállapítható, ha a formális átadás-átvételi eljárás elmaradása a felperesnek nem róható fel, és az ügynevezett hallgatóságos átvétel valamennyi eleme megvalósult.

A (vég)számla kiállításának hiányában a jogosulti késedelem következménye.

Győri Ítéltábla: Gf.IV.20.316/2005/3.

Alkalmazott jogszabály: Ptk. 397. § (1) bekezdése, Ptk. 302. § c.) pontja és Ptk.303. § (3) bekezdése.

A peres felek 2002. december 6. napján vállalkozási szerződést kötöttek a sz-i A. Fürdő gyógyászati szárnyának földmunkái, alapozási és szerkezetépítési munkáinak elvégzésére. A szerződéses összeg bruttó 87.360.283.- Ft-ban került meghatározásra átalányáras elszámolással. A felek a szerződésben részteljesítési határidőket, és végleges teljesítési határidőt állapítottak meg, melyet utóbb 2003. szeptember 15. napjára módosítottak. A szerződés mellékletét képező Általános Szerződési Feltételeken belül került szabályozásra az átadás-átvételre irányadó eljárás. A vállalkozási szerződés teljesítése során a felek folyamatosan írásbeli „felmérést” készítettek a pince szintről, a földszintről, az I., valamint a II. szintről, a tetőtérrel, illetve az alagútról és a rámpákról. A felperes a munkálatok végzése közben pótmunkaigényt jelentett be az alperesnél, melyet az alperes csak részben fogadott el. Az alperes a felperes által kibocsátott részszámláknak megfelelően 71.959.315.- Ft-ot fizetett meg a szerződésben megállapított összegből. A felperes az Fürdő új szárnyának szerkezetépítési munkáit 2004. április 9. napján postára adott levelével készre jelentette. Ezt követően az alperes nem tett semmit az átadás-átvétel megszervezése, lebonyolítása érdekében. Végül 2004. augusztus 20. napján Sz. Megyei Jogú Város Önkormányzata, illetve a Sz. F. Kft., mint generálkivitelező az elvégzett munkát átvette, a területet a felperes elhagyta, azt az alperes birtokba vette. A felperes jogi képviselője által 2004. november 10. napján postára adott az elmaradt vállalkozói díj és pótmunkák ellenértékének megfizetésére irányuló felszólítás eredmény nélkül maradt.

Kereseti kérelmében a felperes 58.519.414.- Ft és kamatának megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Kifejtette, hogy a követelése 11.032.968.- Ft a szerződés szerint hátralékos vállalkozói díjból, valamint 47.486.446.- Ft pótmunka ellenértékből tevődik össze.

Az alperes ellenkérelmében a per időelőttiség címén történő megszüntetését kérte tekintettel arra, hogy a felperes részéről sem a részszámlákat összegző vég számla, sem pedig a pótmunkákról készült számla nem került benyújtásra, a kivitelezési munkákat nem jelentette készre, átadás-átvételi eljárás kitűzését nem kérte.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével a pert megszüntette. Indokolásában kifejtette, hogy a felek a díjfizetési megállapodásuk szerint a vállalkozó

számlát nyújt be 3 példányban és az átadás-átvételi jegyzőkönyvvel megküldött számla alapján köteles az alperes teljesíteni. A Ptk. 397. § (1) bekezdése értelmében a díj a vállalkozás teljesítésekor esedékes, mely a felek viszonylatában azt jelenti, hogy ha a megrendelő a vállalkozó produktumát átveszi és a számlázott díjat sem jogalapjában, sem összecszerúságában nem vitatja, a vállalkozói díj esedékessé válik. A felperes a végszámlát nem állította ki, az alperesnek nem nyújtotta be, a végszámla alaposágának vizsgálatára nem adott lehetőséget. Az előzőek alapján az elsőfokú bíróság a pert a Pp. 157. § a.) pontja értelmében, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdésének f.) pontjára, időelőttiség címén megszüntette.

A végzéssel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte a per további tárgyalására és újabb határozat meghozatalára. Álláspontja szerint a követelés nem idő előtti, mivel a felperes részéről a teljesítés megtörtént, a munkálatok elvégzését készre jelentette, azt a generálkivitelező átvette, az alperes birtokba lépett, viszont a felperestől történő formális átvételt halogatta. Ez azonban a követelést nem teszi idő előttivé. Hivatkozott a Ptk. 397. § (1) bekezdésére, a Legfelsőbb Bíróság BH.1989/237.számú eseti döntésére, valamint a GK. 66. számú állásfoglalásra.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Az 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) 397. § (1) bekezdése értelmében a díj – ha jogszabály kivételt nem tesz – a vállalkozás teljesítésekor esedékes.

A gyakorlatban a vállalkozási szerződés teljesítése a vállalkozó készre jelentésével, és a megrendelő által megszervezett és lebonyolított átadás-átvételi eljárás keretében történik. A perbeli esetben a felek által kötött szerződés Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) hasonló szabályozást tartalmaznak. A C./IX/4. pont értelmében a vállalkozó a maradéktalanul teljesített munkát az építési naplóban készre jelenti, aminek másolatát megrendelő képviselőjének megküldi vagy átadja. A megrendelő képviselője az átadás-átvétel napját kitűzi, az elkészült munkát jegyzőkönyvileg átveszi. Az előzőekből következik, hogy az átadás-átvétel megszervezése a megrendelő feladata.

Az alperes 6. sorszám alatti előkészítő iratában írtakkal ellentétben a felperes az A. Fürdő új szárnyának szerkezetépítési munkáit készre jelentette 2004. április 9. napján postára adott levelében. Ez az eljárás megfelel az ÁSZF-ben foglalt követelményeknek.

A fentiekhez képest az alperes nem tett eleget kötelezettségének, és az átadás-átvételi eljárást nem folytatta le.

Az alperes késlekedésének következtében a felperes az elvégzett munkálatokat a generálkivitelezőnek átadta, a munkavégzés helyszínéről elvonult, majd - az alperes által sem vitatottan - az alperes birtokba lépett.

A Legfelsőbb Bíróság GKT. 92/1973. számú állásfoglalása kimondja, hogy az építési-szerelési munka teljesítésének egyes joghatásai – formális átadás-átvétel hiányában – a megrendelő által történt tényleges birtokbavétel, illetőleg használatbavétel alapján is megállapíthatóak. Indokolásában kifejti, hogy ha a vállalkozó a munkát valóban elvégezve az építményt „készre jelentette” és a helyszínről elvonult, az átadás-átvételi eljárás hiányában is azt kell megállapítani, hogy vállalt kötelezettségét teljesítette, illetőleg a megrendelőnek lehetővé tette, hogy a létesítményt fizikailag átvegye. A perbeli esetben is – formális átadás nélkül ugyan, de – az alperes a készre jelentett létesítményt birtokba vette, amely miatt nem hivatkozhat arra, hogy átadás-átvétel hiányában a vállalkozói díj nem vált esedékessé.

Hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes csak részszámlákat állított ki, de a vég számla kiállítása elmaradt. Az elsőfokú bíróság is tévesen erre a tényre alapította permegszüntető végzését.

A felperes az eljárás során nem vitatta, hogy – átadás-átvétel hiányában részéről a részszámlákon kívül vég számla nem került kiállításra.

A számlázási kötelezettség elmulasztása vagy késedelmes teljesítése az ellenszolgáltatásnak a szolgáltatás teljesítésekor való esedékessé válását nem érinti, jogosulti késedelemként azonban a kötelezett – késedelmi kamatfizetési kötelezettségét előidéző – egyidejű fizetési késedelmét kizárja. Ha a vállalkozó az átadás-átvétel mellőzésével elvonul, a megrendelő pedig a létesítményt birtokba veszi, azt kell vizsgálni, hogy az átadás elemei (befejezés, szerződészerű felajánlás, elvonulás, birtokbavétel) megvannak-e és mindezekből – kivételesen - lehet-e a tényleges átadás-átvétel megtörténetére következtetni. (Legfelsőbb Bíróság GK. 66. számú állásfoglalása). Ugyanezt mondja ki a BH.1989.237. eseti döntés, miszerint a fizetési határidő vagy a jogosult számlázási késedelme az esedékességet nem érinti, hanem csak a kötelezett késedelmét zárja ki.

A perbeli esetben az úgynevezett hallgatólagos átadás-átvétel valamennyi eleme megvalósult, így a formális eljárás elmaradása a felperesnek nem róható fel, amiatt őt hátrány nem érheti, a vállalkozási díjat követelheti, a számlázási kötelezettség elmulasztásában jelentkező jogosulti késedelme csupán a késedelmi kamat iránti igényét érinti.

Az előzőekből következően megállapítható a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes teljesítése, így a követelése nem minősül idő előttinek. Annak jogalapját, összecszerűségét mind a visszatartott vállalkozói díj, mind a pótmunka tekintetében az elsőfokú bíróságnak kell az eljárás folytatása során megvizsgálnia, bizonyítási eljárást lefolytatnia.

A fentiek alapján az ítéletábla az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 258. § (2) bekezdésének megfelelően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

